

ra de mi hogar, de aquella que ha asistido con serena resignación a mi vida de lucha y de agitación constante, que ha llorado aun más que yo mis dolores y ha reído y gozado de mis alegrías—las pocas alegrías que la mujer de un luchador puede experimentar en la vida.

Juntos visitamos el cementerio del Padre Lachaise, y allí nos sorprendió, sobrecogiendo nuestro espíritu, un monumento a los muertos, tan hermosamente concebido y ejecutado por el escultor, que yo no acertaría a describirlo como quisiera por mucho que forzara mi palabra y mi entendimiento. Es una rampa en cuyo extremo superior el artista cavó una fosa, más allá de la cual se alza un frontispicio que recuerda el antiguo estilo egipcio, y al que se asciende por otras dos rampas y que representa la entrada de otra tumba. Ante ella se destacan dos figuras: un hombre y una mujer, presentados como los presenta el arte, que no tiene pudor porque no tiene malicia. Estas figuras se echan hacia delante como dispuestas a entrar en la eternidad. La mujer, aun vista por la espalda, se advierte en el movimiento de su musculatura que no quiere, que teme sondar la obscuridad del abismo. Pero el hombre, más fuerte, más resignado, más fatalista, la sostiene y la invita a entrar en la muerte. A derecha e izquierda, por las dos rampas, suben legiones de seres humanos que van hacia el mismo destino, a lo ignorado. Hay viejos que en el dintel vuelven la cara, agarrándose a la vida con desesperación; mujeres que doblan y retuercen sus torsos dislocados; niños que vuelven sus rostros inocentes y se despiden con un beso de la existencia; hombres robustos que levantan sus brazos formidablemente al cielo en un desesperado ademán de protesta...

Ya en la obscuridad y el silencio de la alcoba, ni la esposa ni yo dormíamos. Nuestros pensamientos enardecidos marchaban paralelamente hacia una idea fija y lejana. El hombre, más fuerte, se dominaba y guardaba silencio. La mujer, débil, no acertó a contener el desbordamiento de su alma y sollozó. Y entonces la ternura, que ni expresa ni puede contenerse más que en una interrogación, me hizo preguntar: «¿Por qué lloras?...» ¡Qué triste es la vida obedeciendo eternamente a la atracción fatal de la muerte!

Fué aquello cual si el alma ascendiese en raudo vuelo, como un aeroplano que remonta los aires y de pronto, perdiendo la estabilidad, cayese pesadamente, obedeciendo a las leyes de la gravitación. Y menos pesimista, más confiado en la virtud de la vida y el esfuerzo de la voluntad que mi compañera, dije: «No es eso. Verdad es que abajo, en la cripta, dos obreros están muertos; pero cruzado sobre el vientre de ambos hay un niño todo belleza, inocencia y candor, con los grandes ojos vueltos al horizonte donde resplandece el iris indicador de que aquello no es el fin, sino el cumplimiento de la ley de evolución, de transformación de la vida que constantemente se renueva y renace.» Y al dar yo luz al conmutador, en una lágrima de la esposa se dibujó un nuevo iris de esperanza arrancado por la electricidad de aquellos ojos nublados por el llanto...

ALL-I-OLI

Un bisbe calçacos

Davant el talent i la honorabilitat del doctor Torras i Bages ens descobrim respectuosament, a pesar de no combregar en l'ideal del seu ministeri. Es el bisbe dels bisbes espanyols, el pensador més profund de l'Església espanyola. En *Peius Gener* ho ha dit per cent i una vegada, si no en termes iguals, molt semblants.

Però...—el però de sempre!—si el doctor Torras i Bages és un espasa tancat en el seu gabinet d'estudi, entre'ls seus llibres i esgrimint la ploma, en canvi com a governant de la diòcesi vigatana és un calçacos. És veritat que no té dona per poguer-li aplicar el mot de ple, però si no té dona té cosa pitjor: té un secretari de cambra i un vicari general que ja, ja!

Si en qüestions polític-socials comet bajanades, fins a l'extrem de depositar confiadament i temerariament tots els estris episcopals als peus de la nostra Diputació, en les temporals de la diòcesi no s'hi enfonda gaire, quasi bé gens. De lo primer, que no deixa de ser greu, en té la culpa el seu secretari de cambra, un espurneta d'allò d'allò; i de lo altre, el seu vicari general, que ja li deixà *in articulo mortis* el difunt Morgades. El vicari general de la seu vigatana és un lloparraç terrible, un home funestíssim. Si al costat den Morgades formava com un home i sols es concretava a fer ali amb ell en tocant a les arruixades tenoriesques, ara que ja té els seus anys i no *está el horno para bollos*, li convé més assegurar una altra cosa, per mor de deixar ben arregladets *alguns plançonets* que en son jardí té crescutets. I per això no s'hi ha d'encaparrar gaire, puix l'amo bada continuament.

S'ha d'arreglar algún assumpte, sia de l'ordre que's vulga, tot ho endossa al vicari general; ell no vol entendre en res. No més es cuida de treure diners per a arreglar les coses. Ara meteix, amb el flamant cas de la quebra de l'habilitat del clergat d'aquell bisbat, pobre doctor Torras, ha hagut d'arranjar la bossa, que, això sí, la té proveïda de debò. I aixís, amb aquesta marxa, no et dic tinya com van les coses! Que un capellà de la faïçó de mossèn Pollastre ensarrona alguna beata? Aquesta, és clar, va a queixar-se al senyor bisbe i el bisbe la envia al vicari. El bisbe imposa al capellà el càstig espiritual i el vicari arregla el temporal. Que un altre capellà pocavergonya malversa els interessos d'alguna família sense homes responsables, cosa que allà passa molt sovint? No cal dir que s'acut al bisbe, i aquest tampoc hi vol saber res. —El vicari general ho arreglarà!—i si, si, s'arregla tot, però... pobre de la família! Nosaltres sabem d'una personalitat política de gran prestigi, catòlica de bona fe, que no corre gaire bé amb el Maquiavelo vigatà. Aquest un dia l'embestí, amb l'orgull que'l caracteritza, i li va dir: —«Crec que vostè, don..., no'm té gaire apreci... I doncs, i doncs?» «Què diu ara! —respongué l'embestit, que no és cap tonto, a pesar de formar a la colla.—Mirí si l'aprecio, que fa temps treballa desesperadament per fer-lo bisbe, i aixís fer un gran bé de passada al bisbat de Vic, ja que és la única manera de treure'l d'allà.» Històric, senyors, històric. Amb la última provisió de rectories, els fandangos que hi ha hagut! El bisbe diu que ha fet d'escolà d'amén. Però s'han trobat amb uns casos, que... rebrotaran, no hi ha dubte.

Ara, tocant al seu secretari, no més cal dir que és cosí, o no sé què, de la senyora de l'ho-

me de la gran creu. Això explica lo de les planxes en qüestions polític-socials. És inútil que mossèn Corbella carregui el trabuc per fer decantar l'aigua cap al cantó carlí o jaumí. Mireu que'l tal cosí de la senyora fins l'ha fet posar de gairell amb la colla del canonge Collell, fent-los plegar el periòdic i tot, amb la menaça d'excomunió.

Això no sabem de què pot venir. Que no sigui la cua malastruga de les *normes*? Ja està dit.

Es o no és veritat allò del bisbe calçacos? El lector ho dirà.

BRUT DEL BORN

NOTES MUSICALS

Palau de la Musica Catalana.
—Quart i quint concerts: *Requiem*, de Mozart, per l'Orquestra Simfònica de Madrid i l'Orfeo Català.

Cap músic, qualsevol que hagi estat la seva època, ha posseït com Mozart el geni universal de l'art. Ell sol entre'ls seus contemporanis d'Alemanya ha comprès la fi de la música religiosa.

Sense cap dubte, el *Requiem* precipità la mort de l'immortal geni. Mozart descobrí el secret de la seva ànima. «L'he escrit per a mi meteix, pocs dies en resten per viure, massa que'l conec», deia a la seva esposa a la caiguda d'una tarda de tardor. Convençut estava Mozart que treballava en son himne de mort.

Per a la millor comprensió del *Requiem*, figuraven en els programes uns comentaris assignant a Mozart la quasi íntegra composició del *Requiem*. Nosaltres, il·lustrats per altres importants biògrafs, com Nissen, direm que's limita al *Requiem-Kirie*, *Confutatis*, i *Lacrimosa*, essent lo restant agregat per Sussmager. Llàstima que Mozart no hagués pogut acabar-lo!

En la *Missa de Requiem* està vagament representada la polifonia vocal de Bach, amb passatges essencialment lírics, com en *Hosias*, *Recordare* i *Benedictus*. Majestuosa bellesa impressionant en *Requiem-Kirie*, bellíssim en el comentari líric *Recordare*, grandios en *Sanctus*, inspiradíssim en *Lacrimosa*, i d'un classicisme melòdic simfònic en *Benedictus*.

El *Requiem* triomfà al Palau, i nostre públic el comprengué millor en la segona audició que en la primera, fent repetir el *Sanctus* i aplaudint amb entusiasme la *Lacrimosa*.

En el quart concert, ademés del *Requiem*, figurava en el programa el *Concert brandeburguès*, de Bach, en el qual es distingiren els solistes senyors González, Torregrossa, Francès i García, amb la flauta, l'òboe, el violí i la trompeta respectivament, l'Orquestra Simfònica en massa i son director foren ovacionats, obligats a repetir l'*allegro* final, que'ns farà inoblidable el *Concert brandeburguès* en la proporció justa i precisa.

També s'aplaudí amb justícia la obertura *Anacreón*, de Cherubini, i la obertura del Tanhauser, on sempre triomfen els músics madrilenys.

L'últim concert es composava de les següents obres per la Simfònica: *Cuarta simfonia*, de Brahms; obertura *Leonora*, de Beethoven; *Choral variat de la cantata* 104, de Bach; el preludi dels *Mestres cantaires*, de Wagner, i *Requiem*, de Mozart, per l'Orfeo i la Simfònica.

El dir que aquestes obres foren meravello-

LECTURA POPULAR

BIBLIOTECA D'AUTORS CATALANS

Cada dijous - 10 cèntims